

**PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA
Z HISTORII DLA KLAS 4-8
SZKOŁY PODSTAWOWEJ IM. PROF. JANA
CZEKANOWSKIEGO W CMOLASIE**

Przedmiotowy system oceniania został opracowany w oparciu o następujące dokumenty:

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 03.08.2017 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych;
- Podstawę programową nauczania historii w szkole podstawowej;
- Program nauczania autorstwa Tomasza Maćkowskiego „Wczoraj i dziś” - wydawnictwo Nowa Era;
- Statut Szkoły Podstawowej im. prof. Jana Czekanowskiego w Cmolasio (WSO).

CELE KSZTAŁCENIA - WYMAGANIA OGÓLNE

I. Chronologia historyczna.

1. Odróżnianie przeszłości, teraźniejszości i przyszłości.
2. Posługiwanie się podstawowymi określeniami czasu historycznego: epoka, okres p.n.e., okres n.e., tysiąclecie, wiek, rok.
3. Obliczanie upływu czasu między wydarzeniami historycznymi.
4. Umieszczanie procesów, zjawisk i faktów historycznych w czasie oraz porządkowanie ich i ustalanie związków przyczynowo-skutkowych.
5. Dostrzeganie zmiany w życiu politycznym i społecznym oraz ciągłości w rozwoju kulturowym.

II. Analiza i interpretacja historyczna.

1. Krytyczne analizowanie informacji uzyskanych z różnych źródeł (w tym kartograficznych), próba wyciągania z nich wniosków.
2. Lokalizacja w przestrzeni procesów, zjawisk i faktów historycznych przy wykorzystaniu map i planów w różnych skalach.
3. Rozróżnianie w narracji historycznej warstwy informacyjnej, wyjaśniającej i oceniającej.
4. Objaśnianie związków przyczynowo-skutkowych, analizowanie zjawisk i procesów historycznych.
5. Dostrzeganie potrzeby poznawania przeszłości dla rozumienia procesów zachodzących we współczesności.

III. Tworzenie narracji historycznej.

1. Konstruowanie ciągów narracyjnych przy wykorzystaniu zdobytych informacji źródłowych.
2. Posługiwanie się pojęciami historycznymi i wyjaśnianie ich znaczenia.
3. Przedstawianie argumentów uzasadniających własne stanowisko w odniesieniu do procesów i postaci historycznych.
4. Tworzenie krótkich i długich wypowiedzi: planu, notatki, rozprawki, prezentacji.

CELE KSZTAŁCENIA I WYCHOWANIA

Głównym celem nauczania historii w szkole podstawowej jest przedstawienie uczniom najważniejszych zagadnień historycznych przy jednoczesnym kształtowaniu w nich odpowiednich postaw. Dzięki temu będą oni przygotowani do życia we współczesnym społeczeństwie.

Cele kształcenia

1. Zapoznanie uczniów ze specyfiką przedmiotu historia oraz jego znaczeniem w kształceniu i wychowaniu.

2. Wprowadzenie uczniów w świat pojęć pozwalających na posługiwanie się wiedzą historyczną i chronologią oraz na interpretowanie map historycznych.
3. Wyeksponowanie głównych etapów rozwoju cywilizacji, w tym dziejów społecznych, oraz najważniejszych osiągnięć człowieka.
4. Zaprezentowanie podstawowej wiedzy na temat najważniejszych wydarzeń z historii Polski, Europy i świata.
5. Ukazanie różnych aspektów życia społecznego: kultury, religii, nauki, polityki, ekonomii oraz ich wzajemnych powiązań.
6. Przedstawienie współczesnej rzeczywistości jako rezultatu złożonych procesów historycznych.
7. Prezentacja różnych struktur i systemów społecznych oraz sposobów organizacji pracy na przestrzeni dziejów.
8. Kształcenie umiejętności krytyki różnych źródeł wiedzy oraz selekcjonowania informacji pod względem ważności i wiarygodności.
9. Ukazanie działań i motywów postępowania wybranych postaci historycznych na tle uwarunkowań epoki.
10. Kształtowanie postawy obywatelskiej, motywującej do uczestnictwa w życiu społecznym i publicznym; budzenie szacunku dla państwa oraz poczucia odpowiedzialności za jego losy.
11. Kształcenie umiejętności krytycznego postrzegania działań ludzkich, samodzielnej interpretacji wydarzeń historycznych, wyrażania i uzasadniania własnych sądów i opinii, porównywania oraz wyciągania wniosków.
12. Rozwijanie wyobraźni i ciekawości poznawczej.
13. Ukazanie wpływu działań człowieka na otaczającą go rzeczywistość i środowisko naturalne.
14. Kształcenie zdolności postrzegania procesu dziejowego w kategoriach przyczynowo-skutkowych.
15. Rozwijanie umiejętności zestawiania ze sobą informacji z odrębnych przedmiotów nauczania i dostrzegania łączących je relacji; ukazywanie związków zachodzących między różnymi dziedzinami wiedzy w duchu kształcenia zintegrowanego.
16. Pobudzanie do samodzielnego poszukiwania wiedzy i wykształcenie umiejętności korzystania z różnorodnych źródeł informacji.

Cele wychowania

1. Rozbudzanie zainteresowania przeszłością, a zwłaszcza dziejami „małej ojczyzny”.
2. Kształtowanie postawy patriotycznej: szacunku dla ojczyzny i dumy z dziedzictwa narodowego.
3. Formowanie tożsamości społecznej i narodowej poprzez rozwijanie poczucia przynależności do rodziny, społeczności lokalnej, grupy etnicznej, narodu, państwa.
4. Uczenie wartości humanistycznych, w szczególności zasad tolerancji i szacunku dla odmiennych kultur, religii oraz dorobku cywilizacyjnego innych narodów.
5. Kształtowanie postawy otwartości w wyrażaniu własnych sądów i opinii.
6. Zaprezentowanie kanonu wartości cywilizacji europejskiej; kształtowanie tożsamości europejskiej.
7. Wychowanie do uczestnictwa w kulturze.

8. Podkreślenie znaczenia pracy dla rozwoju społeczeństw.

Przedmiotem oceny są:

- wiadomości i umiejętności,
- zaangażowanie w proces nauczania-uczenia się (aktywność).

Narzędzia pomiaru osiągnięć uczniów:

- prace kontrolne (sprawdziany, testy),
- kartkówki,
- odpowiedź ustna,
- prace domowe (np. odpowiedzi na pytania, referaty, projekt),
- aktywność na lekcji (np. kilkudzaniowa wypowiedź, praca w grupie, praca z tekstem źródłowym, mapą),
- zeszyt.

Informacja nauczyciela o sposobie kontrolowania i oceniania (kontrakt):

- nauczyciel zapowiada pracę kontrolną co najmniej tydzień wcześniej i omawia jej zakres (poprawia zaś w terminie dwutygodniowym),
- praca kontrolna (test lub sprawdzian) jest poprzedzona co najmniej jedną lekcją powtórzeniową,
- prace kontrolne są obowiązkowe (co najmniej dwie w ciągu semestru). Jeśli uczeń nie może napisać pracy kontrolnej w określonym terminie, ma obowiązek uczynić to na najbliższych zajęciach (nie później niż w ciągu dwóch tygodni, w przeciwnym przypadku otrzymuje ocenę niedostateczną),
- uczeń może poprawić ocenę niedostateczną tylko z pracy kontrolnej, do której może przystąpić jeden raz; poprawa jest dobrowolna,
- brak lub odpisywanie zadań domowych, korzystanie z niedozwolonych źródeł w czasie prac pisemnych, oddawanie do oceny prac, które nie zostały napisane samodzielnie skutkuje oceną niedostateczną, uczeń traci prawo do ich poprawy,
- oceny z kartkówek nie podlegają poprawie, kartkówki mogą obejmować 2-3 tematy wstecz, organizowane są bez zapowiedzi i są równoważne z odpowiedzią ustną,
- uczeń ma prawo do nie oceniania po dłuższej, usprawiedliwionej nieobecności,
- uczeń może zgłosić nieprzygotowanie do lekcji jeden raz w klasie IV, w klasach V - VIII dwa razy w semestrze bez podania przyczyny (nie dotyczy to wcześniej zapowiadanych sprawdzianów i zajęć, na których wystawiana jest ocena końcowa) dotyczy to również braku zadania, zeszytu, podręcznika,
- zeszyt przedmiotowy jest obowiązkowy; przy jego ocenie bierze się pod uwagę: kompletność notatek, zadań, estetykę prowadzenia,

- brak zeszytu, podręcznika, pracy domowej, nieprzygotowanie do lekcji uczeń zgłasza na początku lekcji,
- obowiązkiem ucznia jest systematyczne odrabianie prac domowych,
- znak graficzny, tzw. „parafka” oznacza, że nauczyciel sprawdzał wykonanie pracy, ale nie sprawdzał jej zawartości merytorycznej,
- ocenianie prac może nastąpić natychmiast po upływie terminu ich realizacji lub podczas kontroli zeszytów,
- wszystkie oceny, które uzyskuje uczeń są jawne i uzasadniane; przy ocenianiu nauczyciel uwzględnia możliwości intelektualne ucznia,
- uczeń ma prawo do dodatkowej oceny za wykonane prace nadobowiązkowe oraz sukcesy w konkursach.

Ocenie podlega:

- stopień opanowania materiału faktograficznego,
- dostrzeganie związków przyczynowo-skutkowych,
- stylistyczna, poprawna wypowiedź,
- umiejętność selekcji wydarzeń historycznych,
- stopień rozumienia tematu,
- znajomość chronologii, pojęć, postaci historycznych,
- określenie rodzaju źródła historycznego, umiejętność jego interpretacji,
- umiejętność porównywania, dostrzegania podobieństw i różnic w procesie dziejowym,
- odróżnianie fikcji od prawdy historycznej,
- umiejętność pracy z mapą.

Ocenianie prac kontrolnych:

Prace kontrolne są punktowane według oddzielnego schematu, w zależności od złożoności zagadnienia. Punkty są przeliczane na oceny według zasad pomiaru dydaktycznego:

- 0 – 30% - niedostateczny
- 31 – 49 % - dopuszczający
- 50 – 69 % - dostateczny
- 70 – 89% - dobry
- 90 – 99% - bardzo dobry
- 100% - celujący

Uwzględnia się indywidualne możliwości edukacyjne każdego ucznia, jego zaangażowanie, wkład pracy, systematyczność oraz informacje zawarte w opinii PPP.

Uczniowie z dysfunkcjami oceniani są wg odrębnych zasad zalecanych przez Poradnię Psychologiczno- Pedagogiczną.

Uczeń z opinią **PPP (dysleksja)** jest oceniany z uwzględnieniem, iż występują u niego następujące problemy w procesie nauczania-uczenia się:

- trudności z zapamiętywaniem dat i chronologii,
- trudności ze zrozumieniem dłuższego tekstu,
- utrudnione czytanie tekstów źródłowych, szczególnie napisanych nietypową czcionką,
- problemy z analizowaniem i czytaniem map i wykresów,
- nieumiejętność pisania samodzielnie zwięzłych notatek.

W testach obejmujących wiedzę i umiejętności, kryteria oceny za wartość merytoryczną pracy mogą zostać obniżone do 10% (w zależności od stopnia trudności zadań).

Ilość i częstotliwość pomiarów jest zależna od poziomu oraz możliwości intelektualnych klasy i w zależności od realizowanego programu modyfikowana.

Zasady informowania o wymaganiach i postępach w nauce:

- nauczyciel na początku każdego roku szkolnego informuje uczniów i ich rodziców (prawnych opiekunów) o wymaganiach edukacyjnych wynikających z realizowanego przez niego programu nauczania oraz o sposobach sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów,
- wszystkie oceny są jawne, uzasadniane i podawane na bieżąco,
- prace kontrolne otrzymuje uczeń do wglądu na lekcji, a rodzice (prawni opiekunowie) podczas kontaktów indywidualnych i na zebraniach,
- prace kontrolne są przechowywane przez nauczyciela do końca danego roku szkolnego.

System motywacyjny i naprawczy:

- uczeń mający kłopoty z opanowaniem materiału może zwrócić się o pomoc do nauczyciela i jeżeli jest to pożądane, wspólnie ustalają program wspomagający np. pomoc nauczyciela przedmiotu, pomoc koleżeńska, uczestnictwo w dodatkowych zajęciach.

Kryteria oceniania osiągnięć uczniów z historii w klasach IV – VIII

Klasa IV

Rozdział I: Z historią na Ty. Rozdział II: Od Piastów do Jagiellonów. Rozdział III: Wojny i upadek Rzeczypospolitej. Rozdział IV: Ku współczesnej Polsce.

Klasa V

Rozdział I: Pierwsze cywilizacje. Rozdział II: Starożytna Grecja. Rozdział III: Starożytny Rzym. Rozdział IV: Początki średniowiecza. Rozdział V: Społeczeństwo średniowieczne. Rozdział VI: Polska pierwszych Piastów. Rozdział VII: Polska w okresie rozbitcia dzielnicowego. Rozdział VIII: Polska w XIV – XV wieku.

Klasa VI

Rozdział I: Narodziny nowożytnego świata. Rozdział II: „Złoty wiek” państwa polskiego. Rozdział III: W obronie granic Rzeczypospolitej. Rozdział IV: Europa i Ameryka Północna w XVII i XVIII wieku. Rozdział V: Walka Rzeczypospolitej w XVIII wieku o utrzymanie niepodległości. Rozdział VI: Rewolucja francuska i okres napoleoński.

Klasa VII

Rozdział I: Europa i świat w latach 1815–1863. Rozdział II: Ziemie polskie po kongresie wiedeńskim. Rozdział III: Europa i świat w latach 1864–1914. Rozdział IV: Ziemie polskie po Wiośnie Ludów. Rozdział V: Pierwsza wojna światowa. Rozdział VI: Świat w okresie międzywojennym. Rozdział VII: Polska w okresie międzywojennym.

Klasa VIII

Rozdział I: II wojna światowa. Rozdział II: Polacy podczas II wojny światowej. Rozdział III: Świat po II wojnie światowej. Rozdział IV: Polska po II wojnie światowej. Rozdział V: Świat w II połowie XX wieku. Rozdział VI: Polska w II połowie XX wieku. Rozdział VII: Polska, Europa i świat na przełomie XX i XXI wieku.

Skala ocen:

- 6 – celujący
- 5 – bardzo dobry
- 4 – dobry

- 3 – dostateczny
- 2 – dopuszczający
- 1 – niedostateczny

Ocena celująca (6)

Uczeń wykazuje się rozległą wiedzę historyczną, świadcząca o uzdolnieniach humanistycznych, ponadto wykazuje szczególne zainteresowanie przedmiotem. Osiąga sukcesy w konkursach szkolnych i pozaszkolnych (np. w olimpiadach historycznych). Bierze czynny udział w życiu szkoły, wykazuje się aktywną i prospołeczną postawą, np. pomagając słabszym koleżankom i kolegom w nauce.

Ocena bardzo dobra (5)

Uczeń musi wykazać się nie tylko dużą wiedzą, lecz także zrozumieniem procesów historycznych; powinien również samodzielnie wyciągać wnioski, ujmować treści historyczne w związku przyczynowo-skutkowe, krytycznie odnosić się do wydarzeń z przeszłości oraz porównywać epoki i okresy.

Ocena dobra (4)

Uczeń powinien opanować wiedzę faktograficzną na poziomie ponadpodstawowym, wykazywać się aktywnością na lekcjach, wyrażać własną opinię, dostrzegać ciągłość rozwoju kulturalnego i cywilizacyjnego, integrować wiedzę uzyskaną z różnych źródeł, samodzielnie poszukiwać informacji o swoim regionie i rodzinnej miejscowości, umiejętnie posługiwać się mapą, odczytywać wiadomości z wykresów i tabel.

Ocena dostateczna (3)

Uczeń powinien posiadać podstawową wiedzę faktograficzną, czytać teksty ze zrozumieniem, dostrzegać związki teraźniejszości z przeszłością, opanować najprostsze umiejętności przedmiotowe, takie jak: dokonywanie oceny zdarzenia, opis, porównanie, określanie, w którym wieku doszło do danego zdarzenia, porządkowanie wydarzeń w kolejności chronologicznej, odczytywanie daty wydarzenia z osi czasu.

Ocena dopuszczająca (2)

Uczeń powinien wykazać się znajomością elementarnej wiedzy, wyjaśniać z pomocą nauczyciela znaczenie podstawowych terminów historycznych, dokonywać opisów przeszłości i porównywać ją z teraźniejszością na podstawie materiałów ilustracyjnych.

Ocena niedostateczna (1)

Uczeń posiada tak duże braki w wiedzy i umiejętnościach, że nie potrafi ich pokonać nawet przy pomocy nauczyciela. Jego postawa na zajęciach jest pasywna, ma trudności w czytaniu i rozumieniu czytanego tekstu, nie odrabia zadań domowych i nie wykonuje żadnych dodatkowych prac.

Szczegółowe dostosowanie wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia w oparciu o opinię lub orzeczenie poradni psychologiczno - pedagogicznej zawarte jest w odrębnym dokumencie przygotowanym imiennie dla każdego ucznia.

Opracowanie: nauczyciele historii Szkoły Podstawowej im. prof. Jana Czekanowskiego w Cmolasie :

Małgorzata Urbańczyk, Anna Wilk